

Başvuru Numarası : 2024/2382
Toplantı Tarihi/Sayısı : 27.05.2025/60
Karar Numarası : 2025/310
Başvuran : E.E.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; bulunduğu ceza infaz kurumundan talep ettiği bilgi ve belgelerin kendisine verilmediği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. İdare ve Gözlem Kurulu ile İnfaz Hâkimliği kararlarında yer alan bilgi ve belgelere zamanında erişim hakkı sağlanmadığını,

b. Bu sebeple eksik bilgi ve belgelerle Ağır Ceza Mahkemesine itiraz etmek zorunda kaldığını ve itiraz hakkını etkili kullanamadığını,

c. Hakkındaki iyi hal değerlendirmesine esas alınan ve Kurum servislerince hazırlanan raporları talep etmesine rağmen raporların da kendisine verilmediğini iddia etmiştir.

3. Muhatap Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. İlgili servis raporlarının hükümlülere verilmesi yönünde emredici bir hükmün bulunmadığı,

b. 20/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun "İstenecek bilgi veya belgenin niteliği" başlıklı 7'nci maddesinde; "Bilgi edinme başvurusu, başvurulanan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır. Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler. İstenen bilgi veya belge, başvurulanan kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir." hükümleri ile "Başvuruların cevaplandırılması" başlıklı 12'nci maddesinde; "Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler. Başvurunun reddedilmesi hâlinde bu kararın gerekçesi ve buna karşı başvuru yolları belirtilir." hükümlerinin bulunduğu,

c. Kurumun ilgili birimlerince tanzim edilen gözlem, gelişim, değerlendirme raporlarının Kurum

bünyesinde oluşturulan özel çalışmalar olduğu, ilgili raporların içeriğinin tutuklu ve hükümlülere tebliğinin mümkün olmadığından, İdare ve Gözlem Kurulu kararında açıklamalı olarak yazılan servis raporlarının hükümlüye tebliğ edilemeyeceği, Ankara Batı Nöbetçi İnfaz Hâkimliğine itiraz yolunun açık olduğu,

ç. Kurum kararlarının gerekçeli olarak yazılıp hükümlüye tebliğ edildiği, kurul kararları ve gözlem değerlendirme raporlarının şikayet konusu olması halinde infaz hakimliğine gönderilerek denetime açık hale getirildiği, başvuranın başvuru konusu iddiasına ilişkin Ankara 1. İnfaz Hakimliğine başvurduğu ancak Ankara 1. İnfaz Hakimliğince şikayetin reddine karar verildiği,

d. Başvuranın Ankara 1. İnfaz Hâkimliğinin kararına karşı Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesine itiraz ettiği ancak bu itirazının da reddedildiği,

e. Sonuç olarak yapılan iş ve işlemlerin ulusal mevzuatın ve uluslararası hukukun gerektirdiği her türlü yetki ve sorumluluk çerçevesinde din, dil, ırk, mezhep, ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin, Kurumda barındırılan hiçbir hükümlü ve tutukluya işkence, kötü muamele, onur zedeleyici, insan haklarına aykırı tutum, davranış veya kanun dışı herhangi bir uygulamanın söz konusu olmadığı, mahpusların yaşam hakları ile beden ve ruh sağlıklarının korunması amacıyla gereken işlemlerin yerine getirildiği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Servis raporlarını talep etmesine rağmen kendisine verilmediği için eksik bilgi ve belgelerle itiraz başvurusunda bulunduğunu,

b. Kurum İdaresinin 21/1/2025 tarihli tebliğ-tebellüğ belgesi ile servis raporlarının kendisine verilemeyeceğini ve söz konusu hususa ilişkin itiraz yolunun açık olduğunun ifade edildiğini,

c. Konuya ilişkin itiraz başvurusunda bulunduğunu ancak Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliğince itirazının reddine karar verildiğini,

ç. İnfaz Hakimliğinin kararına karşı yaptığı itiraz başvurusunun da Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesince reddedildiğini iddia etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

6. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun'unun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır; (...) i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ..."

8. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir: *"(...) (4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."*

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar” başlıklı 40’inci maddesi şöyledir: “(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

10. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön inceleme yapılıması” başlıklı 48’inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir: “(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, (...) yönlerinden incelenir.”

11. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. Başvuru, başvuranın talep ettiği bilgi ve belgelerin kendisine verilmediği iddialarına ilişkindir.

15. 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu’nun “İnfaz hâkimliklerinin görevleri” başlıklı 4’üncü maddesinin ikinci fıkrasında “2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.. (...)” infaz hâkimliklerinin görevleri arasında sayılmıştır.

16. 4675 sayılı Kanun’un “İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü” başlıklı 5’inci maddesinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren 15 gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren 30 gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği düzenlenmiştir. Aynı Kanun’un “İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilecek kararlar” başlıklı 6’nci maddesinde ise infaz

hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren 2 hafta içinde infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine itiraz edilebileceği düzenlemesi yer almaktadır.

17. Muhatap Kurumun cevap yazısı ve eklerinin incelenmesinden; başvuranın talep ettiği bilgi ve belgelerin kendisine verilmediği iddiasıyla Ankara 1. İnfaz Hâkimliğine yaptığı itirazın 11/2/2025 tarihli ve ... sayılı karar ile reddedildiği, başvuranın söz konusu karara karşı Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesine şikâyet başvurusunda bulunduğu ancak şikâyetinin 26/2/2025 tarihli ve ... değişik iş sayılı karar ile reddedildiği anlaşılmıştır.

18. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

19. Başvuranın iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve inceleme şartlarını taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA ,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

27/5/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

